

Vůně kouzla

Aroma glamour

Markéta Večeřová

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ústav designu oděvu a obuvi
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Markéta VEČEŘOVÁ, DiS.**
Osobní číslo: **K08292**
Studijní program: **B 8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimedia a design – Design oděvů**

Téma práce: **Vůně kouzla**

Zásady pro vypracování:

1. Inspirace, skici
3. Výběr materiálu
4. Téma, stříhové konstrukce
6. Kalika
7. Šest modelů
8. Písemná práce, fotodokumentace, portfolio

Rozsah bakalářské práce: viz zásady pro vypracování
Rozsah příloh: viz zásady pro vypracování
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/umělecké dílo

Seznam odborné literatury:

The Collection of the Kyoto Costume Institute, Fashion a History from the 18th to the 20th century, Fashion, Taschen 2002
Alena L. Čechová, Anna Halíková: Krajky, výšivky, stuhy, prýmky, NLN 2004
Marie Benešová: Výšivka Praha 1, 1985
Antonín Václavík: Textil v lidové tvorbě, Luhačovice, nakl. IM, 2009
PhDr. Jaroslava Zástavková: Technologie stehů lidové výšivky, Praha 1981
Nineteenth century Fashion in detail, The Board of Trustees of the Victoria and Albert Museum, 2005
ALCEGA de Juan: TAILOR'S PATTERN BOOK 1589, Libro de geometria, Pratica Traca
ARNOLD Janet: PATTERNS OF FASHION, c.1560-1620, The cut and construction of clothes for men and women, Drama Publisher, Hollywood : Quite Specific Media Group, 1985
ARNOLD Janet: PATTERNS OF FASHION 4, c.1540-1660, The cut and construction of linen shirts, smocks, neckwear, headwear and accessories for men and women, Drama Publisher, 2008, Hollywood : Quite Specific media Group, 1977

Vedoucí bakalářské práce: MgA. Mária Štranecková, ArtD.
Ústav designu oděvu a obuvi
Datum zadání bakalářské práce: 1. prosince 2010
Termín odevzdání bakalářské práce: 16. května 2011

Ve Zlíně dne 1. února 2011

doc. MgA. Jana Janíková, ArtD.
děkanka

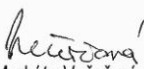
doc. Mgr. Ivan Titor
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užit své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 24. 3. 2011

Markéta Večeřová
Jméno, příjmení, podpis

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

²⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše, přitom se přiměřeně k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Abstrakt česky

Inspirací mi byla příroda, svou volností, nespoutaností, nenáročností, rozdáváním pokladů, dokonalostí a harmonií. V přírodě má vše svůj smysl a místo na světě.

Krása se od dávných časů do oděvu promítala především ztvárněním květin na materiál.

Zvolila jsem stylizované kreslení pomocí nitě a šicího stroje na látku.

Klíčová slova: výšivka, příroda, květiny, svoboda, volba, naděje, krása

ABSTRACT

Abstrakt ve světovém jazyce

I was inspired by nature, its freedom, craziness, modesty, handing out treasure, perfection and harmony. In nature everything has its purpose and place in the world.

Beauty is from ancient times to the garment reflected primarily in the material representation of flowers. I chose a stylized drawing with thread and a sewing machine on fabric.

Keywords: embroidery, nature, flowers, freedom, choice, hope, beauty

Mé poděkování patří paní Mgr. art Márii Štranekové, Art. D, paní MgA Kristýně Petříčkové a paní Magdě Syptákové za jejich odborné rady a podporu při hledání té správné cesty. Také chci poděkovat všem blízkým a rodině, kteří stáli při mně, při překonávání překážek.

„Mnozí „důmyslní“ lidé mají velkou radost z toho, že prý se člověk vždy víc a více od přírody emancipuje. Vzdalování se od přírody by bylo fyzické chřadnutí, úplné odloučení byla by smrt.“ Jan Neruda¹

¹ www.cituj.cz

Prohlašuji, že jsem na bakalářské práci pracovala samostatně.

Markéta Večeřová

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 NÁVRAT K PŘÍRODĚ	12
1.1 EKO MÓDA.....	13
1.2 KVĚTOMLUVA.....	14
1.3 BARVY.....	14
2 SVOBODA	15
2.1 SMYSL ŽIVOTA.....	15
2.2 PRAVIDLA.....	16
2.3 MOŽNOST VYBRAT SI.....	17
2.4 ŽIVOT VE VYSPĚLÉ DOBĚ.....	18
2.5 NEBEZPEČÍ.....	19
2.6 SPOLU SAMI.....	19
3 HISTORIE VÝŠIVKY	20
4 LIDOVÁ VÝŠIVKAU NÁS	23
4.1 HISTORIE.....	23
4.2 MATERIÁL.....	23
4.3 BAREVNOST.....	24
4.4 UMÍSTĚNÍ.....	24
4.5 ROSTLINNÉ MOTIVY VÝŠIVKY OBLASTI ČECH.....	24
4.6 ROSTLINNÉ MOTIVY VÝŠIVKY OBLASTI MORAVY.....	25
4.7 NATURALISMUS.....	26
4.8 LIDOVÁ VÝŠIVKA A SOUČASNOST.....	27
5 KVĚTINY V SOUČASNÉM ODĚVU	28
5.1 CHRISTIAN LACROIX.....	28
5.2 JEAN PAUL GAULTIER.....	29

5.3	JOHN GALIANO.....	30
5.4	BEÁTA RAJSKÁ.....	31
II	PRAKTICKÁ ČÁST.....	32
6	POPIS KOLEKCE	33
7	SKICY.....	34
8	FOTODOKUMENTACE.....	39
	ZÁVĚR.....	46
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	47
	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	48

ÚVOD

Příroda je nekonečné kouzlo, které nám dává život. Ve volném čase, ráda chodím na výlety, kochám se rostlinami a nasávám nenahraditelnou povzbudivou atmosféru. Zpozorovala jsem, že nejlépe se daří květinám, které rostou volně v přírodě, nikdo je neomezuje, ničím je neničí, jsou takové, jaké mají být. Stačí jim slunce, půda, voda, jsou nenáročné.

Proto jsou mi bližší rostliny vytvořené přírodou a ne lidským chťičem. Uměle vypěstované květiny potřebují speciální zacházení a my se jim většinou neumíme věnovat. Škoda, že většina lidí je jako rostliny ve skleníku.

Výrobků je stále víc a my ztrácíme schopnost se rozhodnout, nakonec máme pocit, že není nic, jak bychom si představovali. Vše je překombinované a přitom stejné. Nebylo by příjemnější nechat věci jen tak plynout a vystačit s tím, co máme? Vždyť je toho tolik krásného na světě, co vzniká přirozeným koloběhem života na naší planetě. Od počátku navrhování a přemýšlení o kolekci, jsem chtěla ztvárnit nějakým způsobem motiv volně rostoucích květin. V historii vzniklo nesčetně mnoho nádherných bohatých náročně vypracovaných výšivek i těch méně honosných lidových. Bylo to velké umění, které vyžadovalo spoustu trpělivosti a lásky lidí, kteří jej vytvářeli. Vybrala jsem si svůj způsob a projev vyjádření pocitu, který cítím z přírody. Originalitu a volnost jsem chtěla zobrazit lehkým nevázaným stylizovaným způsobem kreslení nití po látce, záměrně jsem se nedržela nějakých pevných šablon či nákresů, nechala jsem vždy ruce a oči, ať si poradí a dělají to, co cítí.

Každý den se sami rozhodujeme, jak prožijeme život, i když se neustále vymlouváme na okolnosti, které nám kříží naši cestu. Různá daná pravidla nás sice omezují, ale někdy zjednoduší naše rozhodnutí. Kdyby steh u mé práce vznikal jen ručně, nebyla by tam nečekanost vzniklých tvarů. Rychlost stroje dodává lince švih. Svoboda je určitá možnost, schopnost volit, rozhodnout se podle sebe, ale také si s následky svých činů poradit. Je otázka, jak se vypořádat s přílišným zabřednutím do nadmíry povinností, je potřeba často se věnovat vlastním zálibám, uvědomit si, že k přežití stačí málo a netrávit celé dny v práci, abych měla přepych, který mi ztracený čas nevrátí.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. NÁVRAT K PŘÍRODĚ

V mnoha obdobích se umělci rádi vraceli k přírodním inspiracím, jelikož jsou v nás zakořeněny. Tvary, materiály, barvy, jiné než přírodní, jsou pro nás něčím jiným, tedy novým, zajímavým. Ale cosi nás stále táhne zpět, jakási tajná moc či síla. Její bohaté vůně zaplňují louky. Všechné barvy se rozplývají po povrchu země. I když jsou květy přirostlé k zemi, neustále se chvějí ve větru a rozptylují náš zrak.

„To, co vytvořila příroda, je vždycky lepší než to, co bylo vytvořeno uměle.“ **Marcus Tullius Cicero**²

Dnes jsme všemi nově vznikajícími výrobky, které nás obklopují, nejdříve zlákáni, abychom je vyzkoušeli, poté na základě uspokojení nenasytných smyslů jsme ochotni je určitou dobu používat, až jsme donuceni dobou, způsobem žití a změnou myšlení zahrnout je mezi běžné věci třeba i denní potřeby. Původní formy jsou vzácné čím dál víc. Je nás mnoho, máme různé představy, jaký má svět být. Obrazy přírody se nám vrací všem, u někoho bývají už rozmazané. Působí na nás individuálně svým tvarem, vůní, hmatem, našimi smysly. Objevujeme kouzlo bytí mezi zelenými rostlinami. Musíme se však o ně umět starat. V interiéru či na terase nejsou květiny jako ve svém přirozeném prostředí. Nejspíš je nejlepší nic nepřehánět, najít nějaký přijatelný kompromis mezi přírodou a tím co vytváříme, počítat i s něčím původním. Nepřítomnost krajiny v našem životě nás vede k pochopení chránit stromy, hory, vodu. Někde uvnitř se nám stýská po divoké přírodě, ale už by většina z nás v ní asi těžko dokázala žít. Divočinu jsme proměnili v kulturní, průmyslovou bohužel často až poničenou. Tak se alespoň od počátku dvacátého století se snažili lidé vychovávat děti v přírodě ozdravnými pobyty či seznamováním s přírodními zdroji v různých organizacích pomocí osobní zkušenosti, aby poznaly něco jiného než beton a parky. Co nás zachrání? Když nepropadneme panice. Měli bychom si vychutnat vše, co nám zem nabízí, obklopuje nás poklady. Ve městech nám zpříjemní chvíle i příroda nějakým způsobem aplikovaná v umění. Obohatí nás tedy i v módě.

² www.citaty.cyberserver.cz

1.1 EKO MÓDA

Jsme jak rozmazlené děti, neuvědomujeme si dar, který máme. Schopnost měnit věci, uměle je přetvářet k obrazu svému, se nám může stát nebezpečnou. Většinou neumíme odolat této naší schopnosti, nemáme ji plně pod kontrolou. Když všechny volně žijící rostliny zničíme, již je nevidíme ani neucítíme a srdce bude trpět mezi panely a umělými nešťastnými květy.

V módním průmyslu se hledělo většinou na velký výtěžek než na životní prostředí, používaly se ve velké míře kožešiny. Na jejich ošetření je potřeba látek poškozujících životní prostředí. Dnes již známé značky produkují také EKO módu i přes její větší náklady. Spousta lidí ji podporuje a koná něco pro naši planetu. Výrobky jsou buď vyráběné z již použitelných materiálů, nebo z recyklovatelného materiálu jako PET lahví, textilních odpadů, knoflíky z recyklovaného plastu. Výrobky se značkou „bio“ či „organic“ jsou buď vyráběné z konopí, ramie, bambusu, dřeva, kukuřičných plodů, merino vlny, bio bavlny i směsi sóji, kokosových skořápek, přírodní barviva indigo, bramborový škrob či květ mimózy. Tyto výrobky prodávají některé značky i za přijatelnější cenu.

Živočišné vlákno jako je merino vlna méně kouše než klasická vlna, je dobře prodyšná, neulpívá na ní pot. Kokos, buk a kukuřice se využívají jako textilní produkt. U kokosu se zpracovává odpadní surovina, která odvádí vlhkost, je odolná proti pachům a UV záření. Celulózové vlákno má velkou pevnost i savost. Bio nebo organický textil kontroluje původ a šetrnou výrobu vůči životnímu prostředí. Biobavlna je prodyšnější.

Přírodní materiály jsou některé sice méně odolné času, náročněji se udržují, pomaleji schnou, nevydrží vysoké teploty ani enzymatické prací prostředky, plstnatí, ale bývají příjemnější na tělo, nebo pro alergiky. Jiné se vyznačují velkou odolností a pevností, antiseptickými vlastnostmi, pohlcují UV záření, jsou antibakteriální, odolné vůči plísním, jsou tvarově stálé, mají velkou měkkost a jemnost, hedvábný lesk, chladí a sají.

Eko móda také zajišťuje dobré pracovní podmínky pro lidi, kteří ji pěstují. Vyrábí se i tašky z rýžových pytlů, duši a plechovek od piva a boty z korku či plechovek.

1.2 KVĚTOMLUVA

Květiny se objevují v lidské kultuře celé věky, inspirovaly antické i barokních mistry. Květina se stala doplňkem i součástí módy, šperků, nábytku, skla i porcelánu.

Pokud nechceme o naší lásce či přátelství mluvit, můžeme darovat květiny, každá má svůj význam. Pomocí květomluvy se dají vyjádřit naše pocity a názory. Tato pohádková řeč existuje již od starověku, ale málokdo ji již dnes zná, některé významy se i změnily.

Podívejme se na některé z nich: například jetel nám značí „ženit či neženit“, jetelový čtyřlístek říká „spolu budeme šťastni“, jetelový květ „vyslyš mou lásku“, list „přeji si věrné a upřímné přátelství“, mák červený znamená „útěcha“, zvonek „kdy tě zas uvidím“, jmelí – spolu jsme našli štěstí apod. Zárukou spokojenosti je ovšem obdarovat oblíbenou květinou. Lidé ocení, že se někdo trefil do jejich vkusu, jaká květina je jim blízká, jak tvarem, barvou i vůní. Jsou jak omámeni, okamžitě se objeví úsměv na tváři, prostoupí jimi štěstí a blaženost.

1.3 BARVY

Barvy vnímáme nejen opticky, ale zároveň i vnitřně, se svými emocemi. To, co vidíme, se přenáší do našeho nervového systému. Harmonie barev květin se potom podílí na tvorbě naší nálady.

Barvy také vyjadřují určité symboly, u modré je to věrnost, krása a vytrvalost, u fialové pokora, věrnost, vážnost, bílá symbolizuje nevinnost, pokoru, úctu, čistotu srdce, upřímnost, černá smutek, důvěru a moudrost.

Jarní a letní trendy roku 2011 budou ve stylu potisků květin a motýlů. Na člověka působí pozitivními emocemi. Vzbuzují pocit, že s nimi přichází teplo. V dnešní uspěchané době nemáme tolik času si jich užívat osobně a tak se nám je snaží přiblížit módní návrháři alespoň pomocí oděvů.

2. SVOBODA

Při využívání inspirací z přírody je pro mě zajímavé i poznávání filozofických myšlenek.

2.1 SMYSL ŽIVOTA

Nejdříve se začneme divit, že vůbec něco je a není prázdnota. Kdyby nic nebylo, bylo by to jednoduché, jenže ono je a je to těžké. I ty nejušednější činnosti, které se přehlíží. Mohli bychom se tedy více nad vším pozastavovat, klást si otázky a nic nepřijímat jako samozřejmost. Nestačí jen žít, ale také chtít porozumět, nebrat vše prvoplánově a ptát se, co vše znamená a co z toho vyplývá. To na co jsme zvyklí, nevyžaduje úsilí či zamyšlení, jeví se nám to jako přirozené. Jenže se tyto návyky se budují staletí.

V dnešním světě přeplněném spoustou nejrůznějších surovin, je pro člověka těžké vybrat si to pravé. Ale co tomu vše předcházelo, když se učil hledat vodu, lovit zvěř, pěstovat rostliny, vyrábět a spojovat různé ingredience. Nepřibližuje se již k nebezpečným zvířatům, ale staletí bude vznikat respekt k automobilům, zbraním, které zabíjí daleko více než zvířata. V nových situacích už staré zvyky nepomohou. Člověk mimo základní reakce neví, jak se má chovat, přitom neustále vymýšlí nové komplikace a tvoří si další důvody k řešení, které nezvládá. Pokud námi nemá házet náhoda, potřebujeme orientaci v životě. Stále bychom měli hledat smysl života, na kterém bychom mohli „*pevně stát a klidně spát*“ - slovy T.G.Masaryka.³

Zároveň bychom se občas měli i zastavit, a neupadnout jen do zažitých návyků. Hodně lidí si neuvědomuje, že život utíká rychle a dostatečně nevyužívá volných chvil. Důležité je i více si povídat, lidé si někdy už ani nerozumí. Nejsme vševědoucí, potřebujeme vědět, co svými slovy chceme vyjádřit a snažit se, aby nás posluchač pochopil, přizpůsobit se jeho způsobu přijímání informací. Zvláště když jde o problémy, které jsou zamíchány do našeho žití.

³ Erazim Kohák, Svědomí, soužití, kapitoly z mezilidské etiky, Praha, Sociologické nakl. 2004, str.11

2.2 PRAVIDLA

Jelikož na světě žije spousta lidí a každý z nich myslí a jedná jinak, existují určitá pravidla, která zjednoduší naše vzájemné soužití. Obklopují nás všude. Proto bychom se mohli alespoň uvolnit v oblékání, nechat působit naše touhy a přání. Nemít vše ve skříni co ostatní, ale mít tam srdcové kousky, které jsou typické pro nás, hezky se o ně starat a vážit si jich.

Za etické považují lidé to, co vychází z náboženských příkázání, státních zákonů. Učitelé a rodiče se snaží mladším předat ty stejné zásady chování jako jim předchozí generace. Je otázkou, jestli si náš učitel nepředělá rady podle svých představ. Co je správné pro nás, nemusí být pro ostatní. I jiné národy jsou odlišné svými pravidly v chování.

Bylo by dobré odstoupit od všeobecných samozřejmostí. Každý má svou hlavu, sám si přemýšlí a sám se rozhoduje. Nejít s davem je složitější, nemůžeme se pak vymlouvat, jednáme sami za sebe.

Kdo žije, chce mít většinou klid a raději se přizpůsobí většině. Všichni chtějí prožít svůj život naplno, uniknout neštěstí a zkáze. Dalo by se i s nadsázkou říct, že i tráva v betonu. Existují i případy těch, kteří se přestanou snažit, nemají sílu jít dál. Úsilí a bolest je silnější, někdo nevydrží přečkat určité problémy a vzdá se.

Měli bychom se poučit z přírodních národů, které si vystačí pouze s tradicí. Měli bychom brát jen to, co je nám třeba a ne plýtvat vším, k čemu se naše nenasytné ruce dostanou. Jsme schopni obejít přírodu, a proto máme i zvláštní odpovědnost. Měli bychom se více omezovat, nestrádat, když si nemůžeme dovolit vše co jiní.

Jsme daleko delší dobu než zvířata odkázání k tomu, aby se o nás někdo staral. Tento trend se začíná v naší společnosti stále více prodlužovat. Díky našim pravidlům jsou rodiče povinni se o děti starat dokud studují, začíná být čím dál větší problém se osamostatnit. Dále jsme odkázání na jazykové dorozumívání a bohužel, už i lidé co nemají znalost druhého jazyka, jsou odmítáni. Ale z jakého důvodu? Jsme sice společenší, ale zároveň i nedokonalí. Pocit, že nejsme svobodní, se objeví, když chceme jít vlastní cestou, jinou než davy.

2.3 MOŽNOST VYBRAT SI

Svoboda vstupuje do života s představivostí toho, co není, ale mohlo by být. Člověk je spoután v reálném světě, jak se mu zdá a cítí ho. Viděné věci jsme schopni nakreslit tak jak jsou všeobecně známy. Ale krásné, pravdivé a svobodné je ztvárnit vlastní pohled. Není to skutečné, jen naše představivost. Různorodost je zajímavá, utváří jinou možnost.

Někdo si vybere jednoduchost jiný náročnost. Každý vidí spokojenost v něčem jiném. Já netíhnu k příliš exkluzivním způsobům vyjádření krásy. Úspěch vidím v tom být spokojen sám se sebou a ne aby mi všichni záviděli.

Představivost je pro nás způsob, jak přežít na světě. Vytváří možnost volby a ta je klíčem ke svobodě. Svoboda zpochybňuje všechny samozřejmosti. Svobodné chování neznamena chovat se jakkoli, ale odpovídat za své jednání, řešit také zásady soužití.

Starší se zlobí, že se doba zkazila. Jasnost mezi pohlavím a slušnost se vytratila. Někteří změnu odmítají, dobro se pro ně nemění, tak proč by se pravidla v chování měla vyvíjet. Málokdo již přijímá staré zvyky. Je už více variant způsobu, jak prožít náš život, nikdo nás nemůže držet na jednom místě.

Někdo je názoru, že každý dobrý člověk v hloubi duše ví, co je dobré. Podle jiných by se lidé měli chovat přirozeně, považují dobro a zlo za iluze. Lidské jednání je pro ně to, co je. Člověk je přirozeně sobecký, avšak ví, že pro něj je výhodné být zadobře s ostatními v boji proti všem.

Další varianta je taková, že dobré jednání není tak zjevné, aby stačilo chovat se přirozeně, ale není ani neznámé. Člověk je zranitelný, závislý na druhých i schopný rozpoznat lidské situace a dojít k závěru, co by bylo vhodné. Neměli bychom poučovat, ale pracovat na společných poznacích.

2.4 ŽIVOT VE VYSPĚLÉ DOBĚ

Nevíme, co si máme přát, zaměřujeme se jen na osobní touhy, přitom jsou už dávno důležité společné potřeby a jejich naplňování.

Společné žití v naší civilizaci se zakládá i na ochotě něco nabídnout a ne jen využívat. Je třeba se vzdát určitých financí ve formě daní pro školy, i když nemáme děti, zdravotnictví i když jsme zdraví, protože se to může otočit. Jenže je těžké zabránit ve zneužívání těchto prostředků. V dnešní svobodné době bychom nejráději z této společné dohody utekli, lidé si ale potřebují něco představit. Už je těžké se vrátit do dávného způsobu žití v malé skupině blízkých, kde se rádi všichni podělí. Kvalita života odpovídá vzájemné podpoře a spokojenosti. Naše osobnosti tvoří vše, co jsme za celý svůj život zažili.

Vyžadujeme někoho, kdo nám bude udávat přijatelná pravidla za ochranu před nežádoucími událostmi. V moderní společnosti nás nad věci drží rozum, existují však i tací, kteří upřednostňují city. Lidé se ve městě odcizují, pochybují a učí se sobectví. Filozof Jean Jacques Rousseau říká, že „*myslicí člověk je pokleslý živočich*“⁴. V hloubi duše se nechceme lišit, chceme se ztotožnit s obecnou vůlí a tím i naší. Výstředností nejsme svobodní, když jdeme s ostatními, nenarážíme. Sami se však musíme rozhodnout, jestli takto chceme žít.

Lidská sobeckost je schopná počítat s osobními výhodami. Člověk je schopen se něčeho vzdát výměnou za stejný čin všech ostatních, tedy pomoci slabším. Můžeme si vybrat kariéru, nebo maloměstský klid. Každého láká, to co nemá.

Lidé se sice někdy hádají, ale dokážou odhadnout, co prospívá a co ne. Málokdo chce platit daně, jenže potřebujeme čistou vodu, zajistit likvidaci odpadu, bezpečí, což vyžaduje výlohy. Dříve si lidé neuvědomovali, že by mohlo přírodní bohatství někdy dojít. Nezodpovědnost člověka k životnímu prostředí si již nemůžeme dovolit.

⁴ Erazim Kohák, Svědomí, soužití, kapitoly z mezilidské etiky, Praha, Sociologické nakl. 2004, str.31

2.5 Nebezpečí

Chceme li mír, měli bychom se zaměřit na spravedlnost. Vše co se na planetě přihodí, má vliv na život kdekoli jinde. Běžný člověk neví, jak pomoci, bojí se poslat peníze, že se ztratí někde po cestě a ten kdo je potřebuje, je nedostane.

V dnešní době vše co se stane, vnímáme z dálky elektronickým způsobem až domů, jako by šlo o lidi, které potkáváme běžně. A naopak rodiče přestávají mít přehled o dětech uzavřených do internetových světů.

Všichni chtějí být světoví, ale za jakou cenu. Vznikají pocity ukřivdění a msty. Ať se snažíme, jak nejlíp umíme, někdy se špatným událostem nevyhneme. Rozdíly v životě mezi lidmi jsou obrovské. Elita má nepoměrně dostupnější prostředky díky lepšímu vzdělání, komunikaci, jazykům. Ovšem bez manuálně pracujících by se neobešli. Mělo by se vše lépe vyvážit a nedělat tak šílené platové a podmínkové rozdíly. Kdo se snaží pro společnost něco udělat, měl by žít spokojeně a ne být využíván jak je tomu dnes.

Pokrok bohužel většinou představuje krizi a stres. Nedovolí nám odpočinout. Snažíme se zahánět příznaky různých nemocí a depresí léky, které nám slibují jejich odstranění. Necítíme se nikde bezpečně. Strach se velice snadno šíří. Necháme se nachytat na lepší budoucnost. Všechen tento strach pomáhá také politikům. Připadají si všemocní, předpokládají, že si s námi mohou hrát jako s figurkami, že budeme skákat podle jejich slov. Naši spokojenou budoucnost přitom můžeme zajistit jedině společně na celé naší planetě. Jak však dát všechny různé myšlenky dohromady? Ta nejjednodušší řešení jsou vždycky ta nejsložitější.

2.6 Spolu sami

Jsme někdy až v přelidněných oblastech, ale plných nejistot. V dřívějších dobách se osady schovávaly za hradby, aby oddělily řád a divočinu. Město bylo zajištěním bezpečí, nyní je vše jiné. Lidé se ve městech schovávají, už se tolik nezačleňují do komunity, jsou rozděleni do různých částí podle jejich možností, sny nejsou plněny. Mívali se snažit některé lidi úplně vyčlenit. Odučujeme se na komunikující globálně nebo využívající svou etnickou identitu jako ochranu života. Lidé z vyšších vrstev mají zájem být jinde než v místě svého žití. Nechtějí být obtěžováni a přitom chtějí jistotu služeb, které umožňují jejich komfort pohodlného života, nezajímají se o problémy svého města, jak tomu bylo dříve.

3. HISTORIE VÝŠIVKY

V historii se výšivky využívaly ke zdobení, ale i funkčnímu využití v oděvech. I já jsem se snažila oživit své modely a fixovat řasení.

Mezi prvními nálezy se našly textilie vyrobené smykovacím stehem z rané doby bronzové ze severní Evropy, který se používá ve výšivce a šité krajce.

Dále byla v Tutanchamonově hrobce nalezena tunika s bohatě vyšívanými lemy a fajánsové destičky. V antice se zdobily krátké chitóny nošené přes běžné dlouhé oblečení. Také mne lákalo využít ornamentu na svrchních oděvech. Pro šlechtu se vyšívalo i zlatými nitěmi, oděvy se měnily i do neřasené formy se zdobenými lemy. Peršané vyšívali na látky geometrické vzory.

Ve vrcholném středověku byla nejcennější plasticky ztvárněná figurální práce, vyvážela se a napodobovala v celé Evropě. V Itálii byla žádána prolamovaná výšivka. Do Evropy se dostávaly obchodní výměnou či kořistí složitě vzorované látky byzantskou a arabskou ornamentikou.

V renesanci se šířily předlohy pro módní textilní řemesla od raného 16. století pomocí tištěných vzorníků nejdříve v německých městech díky vyspělému knihtisku. Obsahují výběr evropských geometrických vzorů v počítané niti, přední Holbeinův steh, uzlíčkový steh, vytahované a stahované ažury. Tehdy se nekopírovalo a tak byly vzory v knihách vzácné. Významnou prací se stává kniha Frederica Vinciola se vzory pro vyšívání.

V raném baroku vedla šitá krajka punto in aria s retičelovými vzory a v mřížkovém vyšívání. Ve vrcholném baroku se inspirovali soubory různých předloh z alba LeJardin du Rot (Královská zahrada) rytce, kresliře a vyšívače Pierra Valleta, které obsahují barevné motivy exotických květů. K rozvíjení tohoto stylu přispěly těžké orientální výšivky, pokryté svíječícími se úponky a listy s velkými plnými květy.

Rokokové dámy se zaměřily na ozdobné detaily, jako byla barevná žinylková příze k tvorbě plastických částí oděvních výšivek, nejčastěji bohatě stylizované květy. Do poloviny 18. století přetrvávaly ve vzorování látek velké barokní květinové motivy. I pánské vesty a kabátce s vyztuženými šosy byly bohatě zdobeny výšivkami nebo kovovými prýmkami. Dekorace se umísťovala na klopy kapes, manžety rukávů a kolem okrajů jednotlivých dílů, a tak mohli dílny vyšívat do zásoby polotovary. Nabízely se vzorníky určité oděvní součásti se stylizovanými květinovými košíčky, kyticemi, festony

z ovoce a rostlin, nebo motýly. Vesty byly hedvábím vyšívány. Pro malbu jehlou se na látku přenášely vzory po vypíchání pracovních listů.

Asi do konce 18. st. se šaty nejvíce zdobily barevnou žinylkovou a hedvábnou výšivkou do bordur kolem okrajů s drobnými motivy po celé ploše šatů. Nyní se také objevuje jemná bílá výšivka na jednoduchém střihu bílých mušelínových šatů.

Na začátku 19. století převažovaly rukodělné výšivky, uprostřed století se ruční a strojní výroba doplňovaly, na konci zvítězily průmyslové produkty.

V biedermajeru a romantismu bylo populární bílé dírkové vyšívání, často s šitými výplněmi tzv. pavoučky na všech oděvních součástech na spodním prádle i kapesníčkách také. Strojní tyl se stále zdobil ruční výšivkou a byl dostupnější pro větší vrstvu měšťanek.

V období historismu se využívali opět módní tylové výšivky do fiží, vázanek a mašlí.

Secesní šaty se zdobily vyšitými dobově stylizovanými květinami, široké klobouky umělými květinami v kombinaci s peřím a stuhami.

Ve 20. století neměla výšivka v módě tak významné postavení, nezmizela však úplně. V některých obdobích byla významným prvkem oděvu. I přes nové technologie se ručně vyšívají exkluzivní oděvní modely, čerpající z lidových krojů, či modely, objevující se na avantgardní mladé scéně. V prvním desetiletí se vrstvily lehké materiály s bílým dírkovým vyšíváním. Večerní barevné hedvábné šaty byly ze zlatě či stříbrně vyšívaného tylu. Populární se stala látáním vyšívaná síťovina, z které se zhotovovaly kabátky. Ve dvacátých a třicátých letech se obdélníková plocha šatů členila zdobnými pruhy, bordurami a centrálními či rohovými motivy. Paul Poiret používal divoké kombinace jasných barev, třeba oranžově-zelená výšivka na antracitově černých šatech. Typická byla bohatá korálková a štrasová výšivka, zdobilo se i kovovými pajetkami a flitry na šatech zvaných charlestonky. Ve Wiener Werkstate se tvořily výšivky s ornamentikou plynule přecházející od geometrické secese k rokokové rafinovanosti art deco.

Originální večerní kabátky s ručně vyšívanými motivy podle kreseb Jeana Cocteaua vznikly ve spolupráci s módní návrhářkou Elsou Schiaparelli a tradiční vyšívačskou pařížskou firmou Lesage. U Christiana Diora se objevovala výšivka na luxusních večerních a společenských koktejlových šatech.

1. Jacques Doucet, Paris 1897

2. Bílá výšivka 1800 3. Šaty 1750-1755

4. LIDOVÁ VÝŠIVKA

Lidové umění se objevuje v době, kdy bylo vše vycházející z prostého lidu považováno za nedokonalé. Vyšivali řemeslníci, vznešené ženy, poddaní, pracující ženy v klášterních a měšťanských dílnách. Pracovníci na venkově i ve městě si uvědomovali, že obnova národního života je pro uchování lidových tradic nezbytná. Obrovské množství bohatých lidových výšivek nám ukazuje velké umělecké nadání našeho lidu.

4.1 HISTORIE

Předpokládá se, že začátky zdobení v lidu přichází koncem 14. století. Kvůli stavovským zákonům si venkované zdobili oděv jen skromně, ti s lepší majetkovou situací, zákony porušovali, jelikož se chtěli podobat svým pánům. Dovážely se vzorníky a vyšívané šátečky z jiných zemí. Na vesnici se začaly objevovat výšivky ve 2. pol. 18. stol. Vzory i techniky nebyly prvně složité. Následně navázaly lidové tvůrkyně na panské a měšťanské vzory, ty si upravovaly svým znalostem a vkusu. Hospodářská situace lidu díky Marii Terezii a Josefu II. umožnila užívání dražších materiálů. Vyžadovalo to zručnost a znalost jemnějších technik, které se učily ženy v panských a klášterních dílnách a prodávaly je méně znalým ženám, které vyšívaly doma jen jednoduché vzory na hrubých materiálech. Výšivka lidu se v 18. století rozvinula do velké bohatosti. Jen díky mladým se ujaly novinky, jelikož se většina bála přísných pravidel.

4.2 MATERIÁL

Venkovský lid pro výšivku používal jako materiál doma vyráběné plátno ze lnu a konopí. Na oděv sváteční a slavnostní byly brány látky dražší, jemnější, továrně vyráběné. Na sváteční oděv z tenkého plátna se vyšívalo bavlnou, tenkou přízí či hedvábím. Později přišly lesklé bavlnky, které nahrazovaly drahé hedvábí, výšivka se doplňovala flitry, korálky, a jinými aplikacemi. Vyšívalo se také na sukno, polovlněné nevalchované tkaniny, a kůži. Podle materiálu vybírali techniky. Na plátno výšivku pracovanou přes počítanou nit, tedy geometrickou volně v ruce bez předkresleného vzoru. Dále výšivka malovaná se již vyšívala vypnutá na rámu kvůli jemnému materiálu. Poté se rozšířil strojový tyl i složité pavoučkové výplně a prolamování. Také se vyšívalo na kožichy, hlavně na Českomoravské vysočině a krátké kožíšky na Plzeňsku a Litomyšli. Vzor je třeba i konturován jinou barvou nebo je kontura podložena silnější přízí. Objevují se i pavoučky a našívané barevné kůže, podkládané stříbrné a zlaté výšivky, či aplikace batistu.

4.3 BAREVNOST

V nejstarších výšivkách šlo spíše o hru světla a stínů, různě položených stehů, stahováním nití a šitím přes vytahované nitě. Barva byla žlutohnědá a bíle přírodně barvená. Asi až koncem 17. století se barva oživila. V první polovině 18. století pronikla i jasně červená v Kralovicku, Turnovsku, Kounicích a dodnes na Hornácku. Další barva modrá přistupuje v Horácku, Valašsku a církvi. Poté přibyla žlutá, oranžová, černá, zelená i růžová. Na Hornácku chápou bílou barvu jako smuteční, stejně jako u starých Slovanů. Dokládají to četné smuteční výšivky na koutních plachtách používaných na pohřby. Černá barva může být vyznání k protestantské víře či konzervativní vztah starší ženy k módě. Bílá značí něco prostého, skromného. Bílá a černá byly barvami stáří, či smutku, převládají na krojových doplňcích pro starší. Hýřivá barevnost se zase vyskytuje na krojích mladých lidí. Červená barva má význam magicko-ochranný, asociace krve a života.

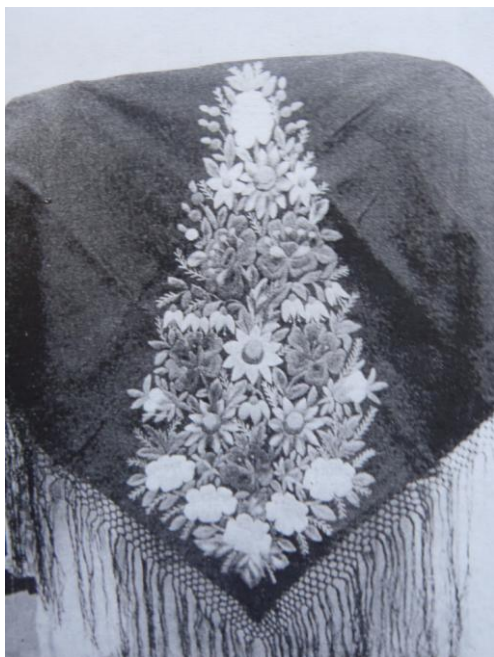
4.4 UMÍSTĚNÍ

Nutnost zpevnit okraj umístil výšivku na obvod límců, k rozparkům košil, či na švy vložených nastavených dílů. Dále se ornament umisťoval kompozičně do volné plochy symetricky podle svislé či úhlopříčné osy, volně po celé ploše, rohová kytice byla rámována jedním nebo více pruhy z obou stran, do několika vodorovných řad nad sebou, nebo byla celá plocha hustě pokryta, či vyšit obdélník, vyznačený v rozích šikmo postavenými kyticemi.

4.5 ROSTLINNÉ MOTIVY VÝŠIVKY OBLASTI ČECH

V oblasti jihočeských Blat měly výšivky ornament vždy rostlinný, bohatě pokrýval plochu rouch a plen na hlavu vdaných žen. Lidé z Blat sice na kroji nešetřili, ale museli se omezit kvůli celkové hmotnosti. Našívali barevné cetky a ornament konturovali korálky. Místo kraje často používali tylem podkládané zuby. V 19. století proniká bílá výšivka. Na Tábořsku používali na zástěry, sukně a pleny bílou výšivku oživenou zlatými flitry či zlatý vyšitý řetízek. Na Doublensku měly pleny na okraji vetkán silnější proužek a v rohu vyšit malý květ. Netolice vynikaly svislými pruhy provedenými barevně křížkovým stehem, často červeným hedvábím i rostlinné ornamenty pestrých barev s cetkami. Také se tu objevuje motiv prohnuté větévky s drobnými lístky červené, žluté a modré. Na Chodsku jsou na nejstarších lněných plenách vyšity silnou bílou bavlnou jednoduché kytice a pták

plným a stonkovým stehem, uzlíčky i stahovanou mřížkou. Na Českomoravské vysočině se na zádech objevoval nejbohatší vzor velkých květů sestavený do trojúhelníkové kytice.

4. Chodsko

5. Turnovsko detail vyšíváné zástěry

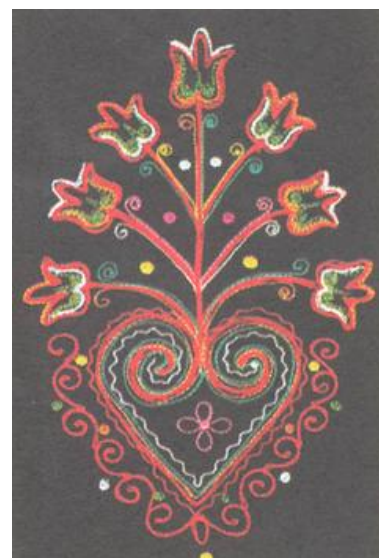
4.6 ROSTLINNÉ MOTIVY VÝŠIVKY OBLASTI MORAVY

Na Horácku používají na čepce bílý či modrý geometrický rostlinný ornament, spojuje se v nich plná i dírková výšivka se šitými výplněmi. Kytice bývají sestaveny z jednodušších květů. Na Malé Hané mají vložky koutnic síť diagonální, v ornamentu se objevuje množství nesymetrických rostlinných prvků. Na nejstarších Brněnských koutních plachtách z poloviny 18. století se vyskytují červené rostlinné a zoomorfí motivy. V 19. století proniká bílá na šátcích, zástěrách, záclonkách, pokrývkách, povlakách, ale také se objevují snahy o barevnou výšivku. Základem výzdoby Kloboucka jsou karafiátové kytice, později se k nim připojila vlnovka s jednoduchými květy. V 50. letech 19. století jsou krojové i interiérové výšivky často vepsané motivem černě a červeně do středu květin. Střed květů se začínají zvětšovat a vyplňovat pavoučky. Na Podluží se nahrazují staré vzory naturalizovanými květinovými motivy s prolamovanými a podkládanými středy. Na Kyjovsku se odrazil rostlinný ornament v několika pruzích nad sebou, u nejstarších památek plným stehem. Na Hané byly oděvy profesionálně vyšíváné zprvu bílou hrubou přízí převážně s rostlinným motivem, vyplněné geometrickými ploškami z různě kladených stehů. Převládaly tulipány, jablíčka, větévky s listy. Na Slezsku bývají košilky vyšity drobnými kvítky. Zlaté nebo stříbrné kytice se uplatňovaly na živůtcích ženských sukní.

Rožnovská oblast se vyznačuje jemnými výšivkami rostlinného ornamentu bílou přízí na batistu.

6. Hornácko

7. Vyškovec

4.7 NATURALISMUS

Naturalismus zobrazuje svět tak, jak ho cítíme.

Pro motivy je důležitý vztah vyšivačky k realitě. Někdy určíme spíše individualitu určité vyšivačky než místo vzniku. Ornament je jí přizpůsobený, i když změny vnímání nějakého jevu, jiné představy přetrvávají. Náměty odpovídají světu autorky tvořící daný motiv a tak jsou pravdivé. I když z pohledu mimo tento svět realistická výšivka není.

Základním orientálním motivem moravské výšivky je stylizace růže. Častá je šípková růže, dále růže stolistá. Na Štrambersku a Rožnovsku je oblíbený prolamovaný kruh, ke kterému se připojují lístky směřující k dolnímu okraji. Na Podluží v Moravské Nové Vsi najdeme stylizaci typu „zelná hlávka“ z bočního pohledu. Realističtější než růže je na venkově poupě, někde podoba šípku, ten vznikl z retuše granátového jablka. Kompoziční celky stylizovaného naturalismu několika generací rodiny Košutkových tvořila kytička, z motivů hroznů vinné révy i listů. Kytice růže stolisté byly pestrobarevné, ale nestálé barvy, a tak se od ní upustilo. Další variantou byl pohled z vrchu na rozkvetlou růži stolistou. Dále pak používali naturalističtější vlčí mák, svlačce, fuchsie, lichožpeřený list, obilný klas. Jako doplňky sloužily kopretiny, astry, pomněnky, zvonky, žaludy.

Ve druhé třetině 19. století mají pruhy červené květy a zelené listy. Chemický průmysl plný anilínových odstínů barev skončil domácím přírodním barvením.

V 19. a 20. st. se rozšiřuje křížková výšivka především v nápisech, třeba na Hornácku na kapesnicích pro muže s rohovými kyticemi a středovými věnečky. V počítané niti dosáhl vzor někde vysoké abstrakce, jinde se rozrůstá a komplikuje nebo uvolňuje do naturalističtějších tvarů. Křížková výšivka na Kyjovsku zahrnovala naturalistické vzory konvalinek, malin a třílístků, přibývá zde tulipánů a granátových jablíček. Snažili se vytvářet nerealistický naturalismus, stereotypy, spojovat věci nepatřící k sobě.

4.8 LIDOVÁ VÝŠIVKA A SOUČASNOST

Zájem o lidovou výšivku klesal i stoupal a snahy o její znovu prosazení nebyly vždy úspěšné. Vzory se aplikovaly na jiné materiály. Trh zaplavila vlna svérázného vyšívání na halenky vydávané za takzvané lidové umění. Úpadek lidové dovednosti se nejvíce projevil po 2. světové válce, k záchraně se vytvořila organizace Ústřední lidová umělecká výroba, ta udržovala krásu tradičních technik a vzorů uplatněných na módě i v interiéru. Zanedbávání teoretických zásad zakladatelů této organizace způsobilo, že v procesu revolučních přeměn v posledním desetiletí 20. století byla zrušena. Výroba se privatizovala a dokumentace byla převedena do muzeí. Výrobky lidového umění jsou dnes výjimečným doplňkem bydlení nebo odívání, vyrábí se také pro potřeby turistického ruchu. Hotovení předmětů z přírodních materiálů tradičními technologickými postupy dnes představuje malou část národních nebo regionálních tradic. V České republice vznikla v roce 1992 dobrovolná, nezávislá, společenská organizace Sdružení lidových řemeslníků a výrobců, kteří tyto tradice používají. Snaží se zachovat a udržet krásu rukodělných výrobků v současném technickém světě. Kroj z denního života zmizel, ale stal se reprezentativním oděvem národa a speciálních událostí jednotlivých oblastí.

5. KVĚTINY V SOUČASNÉM ODĚVU

V dnešní době se čistě jen na výšivku světový návrháři nezaměřují, věnují se jí jen v určitých momentech, inspirují se přírodními motivy, které se stále vrací.

5.1 CHRISTIAN LACROIX

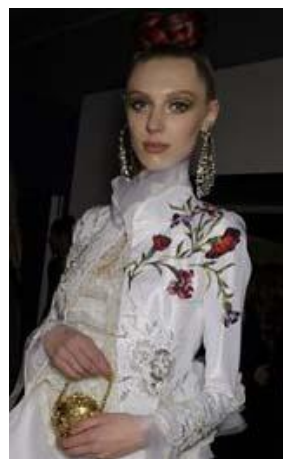
Modely francouzského návrháře ovlivnily návštěvy muzeí, četba knih, živé cikánské tradice, listování módními časopisy. Je pro něj typický originální design, snadno rozpoznatelný svými bohatými vzory, citlivostí a smyslem pro detail.

Sám říká: „Žena by měla nosit něco, co vypovídá o jejím životě, názoru na svět. Něco, co prozrazuje její příběh. Na každé ženě mě nejvíce zaujme její duše, způsob, jakým komunikuje s okolím, její přístup k životu.“⁵

Christian Lacroix využívá silně vyšívané živůtky s květinami v přední části i naivní vzory. Považuje vyšívaní za nedílnou součást vysoké módy. Jeho vyšívané vzory často napodobují historické španělské kostýmy. Zahrnuje do návrhů drahokamy většinou vyrobeny firmou Lesage. Zdobí barety a rukavice. Vytváří květiny jak tvarově vyčnívající z oděvu, tak vyšívané, jakoby historickým zlatavým luxurním způsobem, i plošně bílé tvary květin na černé látce. U nové kolekce použil jemné asymetrické vyšívaní růže na kabátku. Celkový dojem něžnosti, nevinnosti a svůdnosti je neodolatelný.

8. Šaty Christian Lacroix

9. Šaty Christian Lacroix

⁵ www.zena-in.cz/clanek/avon-a-christian-lacroix

5.2 JEAN PAUL GAULTIER

Francouzský módní návrhář má šokující a zároveň nevinné image. Dokáže ztvárnit estetiku, postoj, neurčitost i touhy mládeže. Gaultier byl oslavován jako spasitel krejčovského umění. Boural vžité představy pánskými sukněmi, nošenými korzety jako vnější oblečení a punčochy s potisky tetování. Ukazuje ohromnou představivost, dokonalé zvládnutí technik a znalostí historie oděvů. Mísí vlivy, data, funkce. Vysmál se všem klišé, aby je následně obrátil ve svůj prospěch, odmítá oddělovat své návrhy pro ženy od pánských. Návrhář využívá klasické výšivky, vystřižených různobarevných květin, které jsou po tvaru obšívány kontrastní nití. Také používá tkaných vzorů až historicky působících, vtáhne nás do dávných časů či exotických zemí. Některé modely plasticky vystupujících rostlin, až realisticky vzbuzující život, doslova pohlcují modelku svou dravostí. Nezvykle upoutá jeho vyšívání stříbrnou kovovou nití. Gaultier vypráví výšivkami a navlékáním korálek své příběhy.

10.-12. Šaty Jean Paul Gaultier

5.3 JOHN GALLIANO

Značka Dior se i dnes nadále drží na špičce módy, zvýrazňuje ženskost a smyslnost oděvů. Kolekce Dior ztvárňoval i velký umělec rebel John Galliano.

Návrhář využívá pestrobarevných tištěných květin, které jsou buď na celé šíři látky, nebo třesinkou vykukující z velkolepých tvarů horních šatů. Zahrnuje do svých kolekcí i zdobení zářícími kamínky, kterými jsou posety šaty jako louka zaplavená květy. Nemůžeme opomenout ani obrovské květy vytvarované přímo z celé hmoty šatů. Obejmou tělo a vytvoří z něj vonící rostlinu. Tvoří i klobouky, které se při pohybu vlní jako ve větru samotné květy.

Obr. 13. a 14. Šaty značky Dior

Obr. 15 a 16. Šaty značky Dior

5.4 BEÁTA RAJSKÁ

Beata Rajska narozená v Liptovském Mikuláši, je absolventkou Střední průmyslové školy oděvní v Trenčíně a Filosofické fakulty University Komenského v Bratislavě. Od roku 1997 podniká v módním byznysu, v roce 2001 zakládá společnost Beata Rajska – design, s.r.o. V některých jejích kolekcích se pestré vzory inspirované květinovými motivy. Pracuje i s biobavlnou zdobenou jemnými zatkávanými vzory na jednoduchém střihu, či se věnuje velkorysému aranžování barevných rozvitéch květů. Důležitá je pro ni i filozofie, která dává jiný pohled a nadhled na svět a módu.

Návrhářka tvoří jak pro náročné ženy, i pro ženy teprve hledající svůj styl, který přispívá k jejich sebevědomí.

Obr. 17. a18. Šaty od Beáty Rajske

II PRAKTICKÁ ČÁST

6. POPIS KOLEKCE

Barevnost jsem neomezovala na původní zbarvení rostlin, ale spíš snovou jako jsou jejich vůně. Modrá symbolizuje krásu, vytrvalost, štěstí, které jsou nezbytně důležité, také klid, uspokojení, něhu a věrnost. Fialová pak mysticismus, duchovno, pokoru, obdiv a úctu. Krémově bílá působí nevinně, upřímně, projasňuje náš život. Černá vyjadřuje smutek, důvěru a moudrost.

Kolekce se dělí na zimní a letní. V zimní kolekci jsou šaty řasené z bavlněné pleteniny a kabáty jsou ušity z vlny a směsi. Letní kolekce je ze směsi bavlny a hedvábí.

Chtěla jsem spojit moderní svět se starým. Příchodem moderních technologií zaujímá strojní výšivka hlavní místo v reklamě. Ruční vyšívání však má své kouzlo. Jedinečnost a osobitost stroj s automatickým vzorem nikdy nenahradí.

Vzory vznikaly postupně, fotila jsem reálný vzhled krajiny, pak si jej kreslila a vyšívala do detailů. Chtěla jsem ale vyjádřit osobitější pohled a tak jsem rostliny stylizovala. Promýšlela jsem, kde umístit výšivku. Nakonec jsem si na oděv přímo nic pevně nevyznačovala a postupně jsem tvořila, sledovala, jak přibývající vzor působí a přidávala další. I když se motivy květin u modelů opakují, nikdy tímto způsobem vyšívání nebudou stejné, tak jako v přírodě.

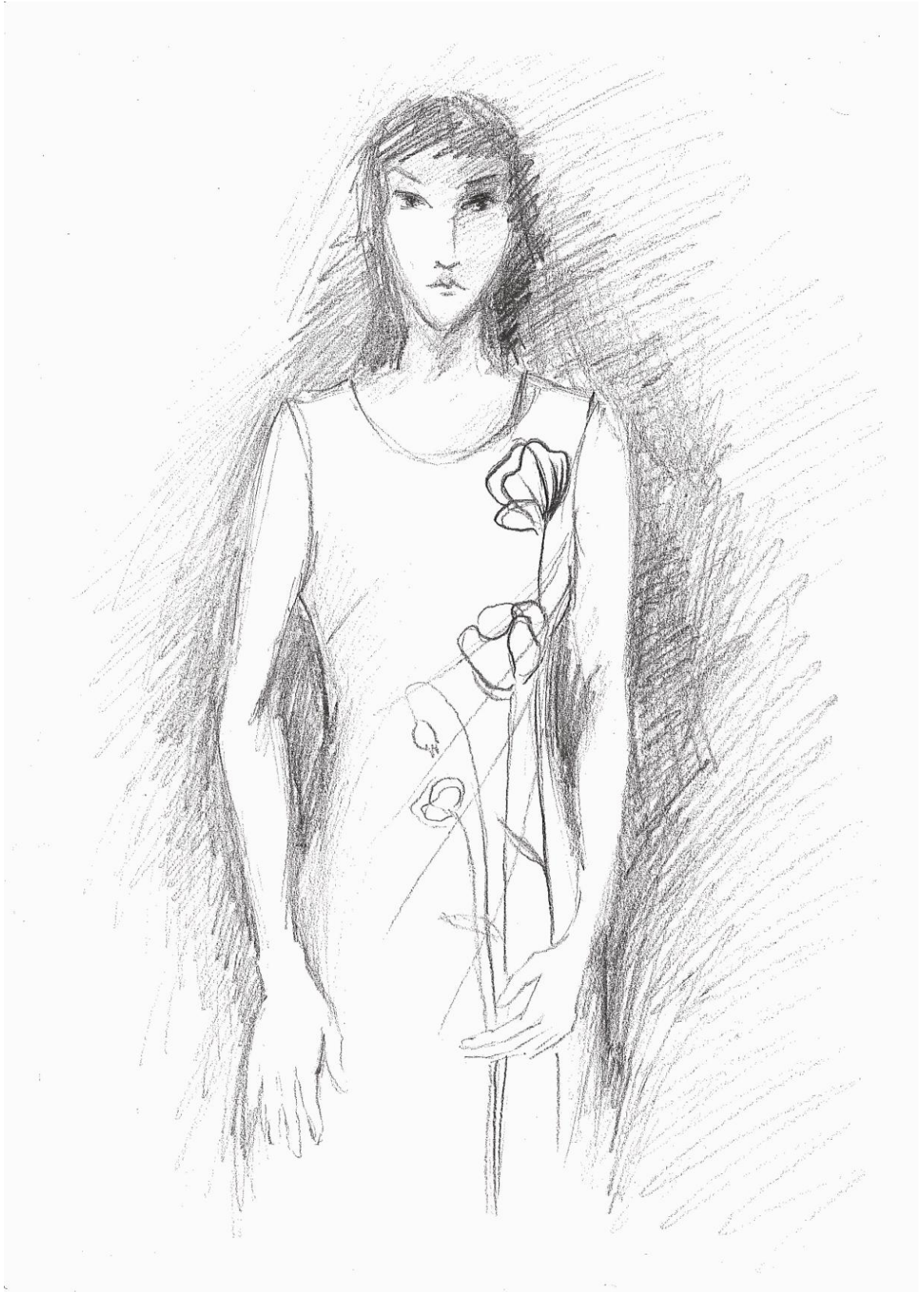
Vybrala jsem si symboly rostlin české krajiny, vyskytující se kolem cest, zaplňující louky a pole. Ty jsou mi nejbližší. Například rostliny užitečné a jedinečné svou chutí jako šípek. Pomáhá nám při nemoci dásní, bolestech žil a křečových žilách, zpevňuje cévy, působí proti infekcím a nachlazení, pečuje o dobré nervy a schopnost soustředění. Dále mák, který je využíván na léčbu plicních chorob a jako uspávací prostředek, bohužel někdy zneužíván jako opium. Jeho jemné lístky jsou křehčí než motýlí křídla. Pak tráva, která je podmalbou impresionistického obrazu matky Země, a v neposlední řadě jetel, obě slouží jako pochutinou pro zvířata.

První kabátek černý vznikl odstupňovanými délkami dílů a prošitím jednoduché výšivky. U druhého modrozeleného kabátu jsem zdvojnásobila přední kraje se stojákem a k výšivce přidala vystřižené lístky. U fialového kabátku jsem vrstvila pravý přední díl do tvaru listů. U šatů ke kabátům jsem uvolnila od přesných stříhů a aranžovala přímo na panně, řasení zůstalo bohaté. V letní kolekci jsem zklidnila spodní části oděvů, v horní části vznikly prošíváním sklady postupně mizející, přes které se prodírají rostliny a vítězí nad nimi.

7. SKICY

Obr. 19

Obr. 20

Obr. 21

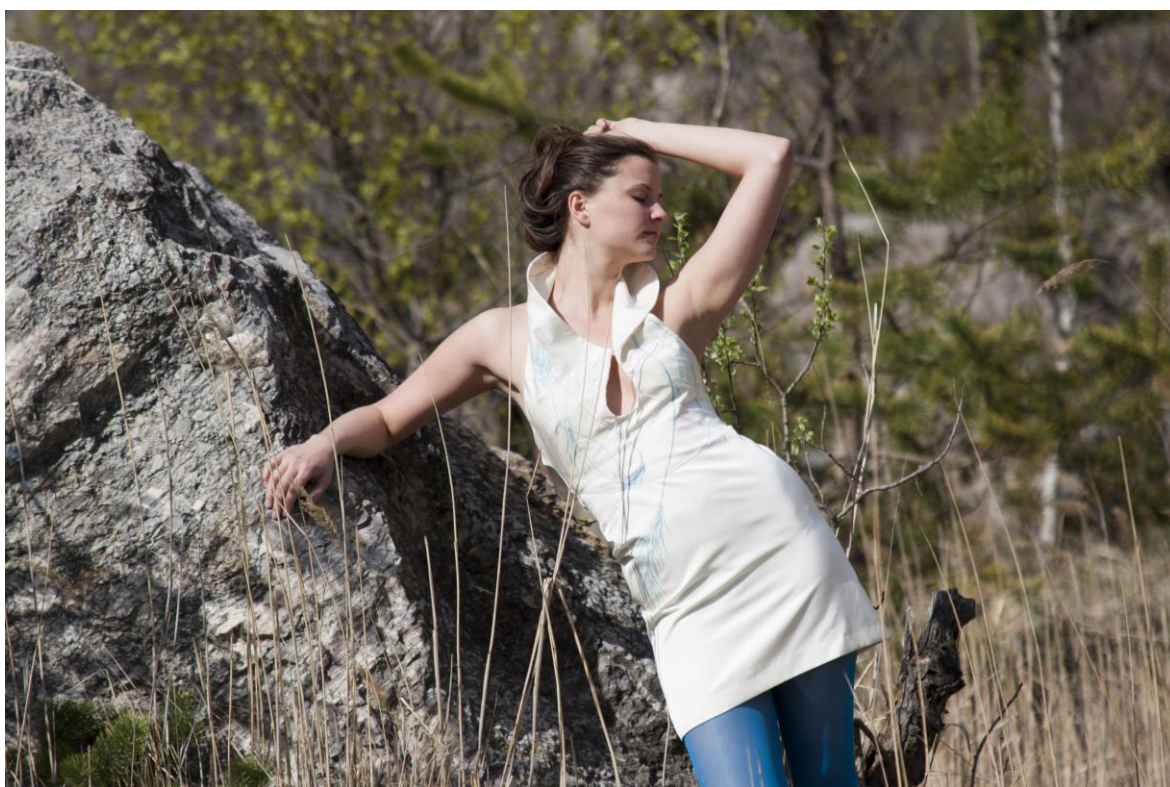
Obr. 22

Obr. 23

8. FOTODOKUMENTACE

Fotograf: Tomáš Donát

Obr. 24 a 25

Obr. 26

Obr. 27

Obr. 28

Obr. 29

Obr. 30 a 31

Obr. 32

ZÁVĚR

Stále něco hledáme, a když to najdeme, chceme to vylepšit. Nevíme jak a jsme nešťastní. Spousta výtvorů je nenahraditelných, jedinečných, je důležité si jich vážit starat se o ně.

Já jsem si našla něco, co je mi blízké. Jde o to žít ne jen přežít. Obklopovat se krásou přírody a těmi, které mám ráda. Důležité je se někdy zastavit a nasát vůni, která tu byla odjakživa a ne si jen zvykat na znečištěné ovzduší.

Tato kolekce by měla ztělesňovat působivost jedinečných momentů, potěšení bezstarostných dnů života. Přenáší nás na pole plné barevných květů a divokých plodů, kde se prodíráme máky, šípky, jetelem. Zprvu jsem chtěla jednoduché stříhy, ale nakonec jsem zvolila různé struktury vrstvení, řasení a skladů, které se jako v přírodě organicky rozplývají po oděvu.

Chtěla bych, aby mé květy na látce jejich majitele potěšily a oni sami se na chvíli pozastavili a uvědomili si symboliku a krásu.

Při kolekci mě nejvíce naplňovalo hlavně vytváření květinových vzorů. Myslím, že jsem dosáhla vyjádření volnosti divoce kvetoucích rostlin v přírodě.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Fashion, The Collection of the Kyoto Costume Institute Fashion a History from the 18th to the 20th century, Taschen 2002

Dějiny odívání, Alena L. Čechová, Anna Halíková, Krajky, výšivky, stuhy, prýmký, NLN 2004

Miroslava Ludvíková, Moravská lidová výšivka Moravské muzeum v Brně 1986

PhDr. Jaroslava Zástavková, Technologie stehů lidové výšivky, Praha 1981

Erazim Kohák, Svědomí, soužití, kapitoly z mezilidské etiky, Praha, Sociologické nakl. 2004

Zygmunt Bauman, tekuté časy, Život ve věku nejistoty, Nakladatelství Academia, Praha 2008

Nineteenth – century fashion in detail, The Board of Trustees of the Victoria and Albert Museum, 2005

Francois Baudot, móda století, IKAR v Praze 2001

SEZNAM OBRÁZKŮ

1. Fashion, The Collection of the Kyoto Costume Institute Fashion a History from the 18th to the 20th century, Taschen 2002
2. Fashion, The Collection of the Kyoto Costume Institute Fashion a History from the 18th to the 20th century, Taschen 2002
3. Fashion, The Collection of the Kyoto Costume Institute Fashion a History from the 18th to the 20th century, Taschen 2002
4. www.folklorweb.cz
5. www.antee.cz
6. PhDr. Jaroslava Zástavková, Technologie stehů lidové výšivky, Praha 1981
7. PhDr. Jaroslava Zástavková, Technologie stehů lidové výšivky, Praha 1981
8. www.vogue.com
9. www.vogue.com
10. www.rockinthatbling.com
11. www.rockinthatbling.com
12. www.luckyfashion.blog.cz
13. www.charmed-petra.blog.cz
14. www.charmed-petra.blog.cz
15. www.nikolafiskovafashion.blog.cz
16. www.nikolafiskovafashion.blog.cz
17. www.beatarajska.cz
18. www.beatarajska.cz
19. - 23. Kresby modelů
24. – 32. Fotodokumentace kolekce